

EGY KONZUL CSALÁDTÖRTÉNETE: A BUDAPESTI SALVADORI MISSZIÓ

Keller-Deák Kristóf – Németh Gergely – Sebők Máté – Suha György

DOI: 10.25116/kozelitesek 2019.3-4.9

Absztrakt

Nyolcvan év szünet után ismét megkezdte működését a Salvadori Köztársaság magyarországi tiszteletbeli konzulja. Nagyköveti szintű diplomáciai kapcsolatokat 1991-ben létesítettünk, magyar tiszteletbeli konzul pedig 2012 óta működik a közép-amerikai államban.

A budapesti misszió nyitásának előkészítése során kiderült, hogy kétoldalú kapcsolatainkat a két világháború között kizárólag a tiszteletbeli konzuli intézményrendszer keretében tartottuk fenn. Diplomáciatörténeti érdekesség, hogy az 1925–1939 közötti salvadori misszió vezetőjét, Zombory Istvánt Kolumbia és Ecuador is felkérte országaik képviselőjére. A kutatás átfogó képet ad a tiszteletbeli konzul eddig szinte ismeretlen személyéről és rajta keresztül a latin-amerikai–magyar kapcsolatok történetének egy elfeledett szeletéről.

Kulcsszavak: diplomáciatörténet, Salvador, Kolumbia, Ecuador, tiszteletbeli konzul, Zombory István

Abstract

K. KELLER-DEÁK, G. NÉMETH, M. SEBŐK, Gy. SUHA: Family history of an honorary consul: Salvadorean mission in Budapest

Key words: diplomatic history, El Salvador, Colombia, Ecuador, honorary consul, Zombory István

Közel kétéves előkészítés után 2018 nyarán a Salvadori Köztársaság Konzuli Képviselőt nyitott Budapesten, amelyet Bölcs Ádám budapesti üzletember, tiszteletbeli konzul vezet. Ez a rövidhír önmagában érdekes és örömteli információ lehet azok számára, akik érdeklődést mutatnak a magyar külpolitika expanziós törekvései irányában, különös hangsúllyal azon földrajzi irányoknak a kiemelt kezelésére, amelyeket a kormányciklus elején hirdetett meg a harmadik Orbán-kabinet, illetve a külgazdasági és külügyi kormányzat. Ez a 2015-ben elindított '*déli nyitás*', azaz a kölcsönös bizalomra épülő, gazdasági hangsúlyú kapcsolatépítés az afrikai és latin-amerikai, továbbá egyes ázsiai és óceániai államokkal. A megkülönböztetett figyelem biztosítása, erőforrások teremtése és azok proaktív kiaknázása nem egyoldalú folyamat, az egyeztetések napirendjén – a viszonyosság szempontjainak figyelembevételével – rendszeresen szerepel a magyarországi diplomáciai vagy konzuli képviselő nyitásának lehetősége. Salvador esetében ugyanakkor nem előzmény nélküli, új tiszteletbeli konzuli megbízásról van szó, a közép-amerikai ország ugyanis újraindítja budapesti misszióját, amelyet először 93 évvel ezelőtt avattak fel a magyar fővárosban.

A 2016 elején indult képviselvényítási előkészítés során a leendő budapesti tiszteletbeli konzul már felhívta a figyelmet arra, hogy információi szerint országa 1925-től tartott fenn önálló, budapesti székhelyű konzuli missziót, amelynek vezetője Zombory István, a Széchenyi Fürdő akkori igazgatója volt.¹ A rendelkezésre álló rendkívül kevés információ bővítésére, a diplomáciatörténeti kutatás irányítására a Külgazdasági és Külügyminisztérium három történettudományi érdeklődésű egyetemi hallgatót, jelen tanulmány társszerzőit kérte fel.

A Zombory-család története

A Salvadori Köztársaság utolsó tiszteletbeli konzulja, teljes nevén Zombory István Károly Leó 1873. október 29-én született Zomborban. Édesapja Dr. Zombory Károly László, édesanyja pedig Demeráczy Blanka Emma Mária volt. Gimnáziumi éveit Újvidéken töltötte, mérnöki tanulmányait Budapesten és Karlsruheban végezte. Viszonylag fiatalon, a XIX. század utolsó éveiben részt vett egy katonai misszióban, amelyet a Monarchia hajtott végre Abesszínia területén, kolonizációs céllal, azonban erről önéletrajzában nem tesz említést, és sehol sem találkozunk erre utaló írásos anyaggal. Az etióp kaland egyedüli említése István fia által a családról összeállított, rövid írásban található. A sikertelenül végződött küldetés során Zombory István fogságba került, azonban II. Menelik etióp uralkodónak köszönhetően, mérnöki tudásával segíthette Abesszínia fejlődését pár éven keresztül, míg máig ismeretlen körülmények között haza nem szökött. Visszatérése után Gerszter Béla mérnök-vállalkozó alkalmazta műszaki rajzok elkészítésére, majd a Belügyminisztérium kultúrmérnöki osztályán folytatta. 1897-től a Duna-Tisza közti csatorna tervezésében földmérőként vett részt, majd 1899 végén a Bleichert Co. alkalmazottja lett Lipcsében, innen pedig az Egyesült Államokba utazott. A tengerentúlon először a Trenton Iron Works nevű amerikai cégnél dolgozott sodronypályák és szállítógépek megépítésénél. Ezután a St. Louis-i székhelyű Al Leshen & Sons Rope Co. cég alkalmazta. Szintén ebben a városban működött a Broderick & Bascom Rope Co., amely mexikói képvisellel bízta meg. Itt egyrészt drótkötélpályák építésével foglalkozott, valamint saját leírása szerint üzletszerző mérnöki, cégképviselői munkát végzett. Életrajzi adatai rendkívül hiányosak, a fia kutatásai szerint Zombory 1904. január 1-jén már biztosan Mexikóban élt. Kinti tartózkodását 1909-ben rövid időre megszakította, amikor is hazajött megházasodni és feleségül vette Scossa Piroskát. Az esküvőre Szabadkán került sor 1909. május 22-én, majd együtt tértek vissza Mexikóba. Felesége 1910-ben hazajött, hogy megszülhessen első gyermeküket Szabadkán. Nem sokkal Mercedes leányuk születése után István is hazatért Magyarországra. Ezek után, saját bevallása szerint belépett az egy évtizeddel később megszűnt Atlantica Tengerhajózási Rt.-hez amerikai üzletek szerzése és lebonyolítása céljából. Az Atlanticánál töltött időszakban született meg két fia, László (1912) és István (1918).

---

¹ Az alapinformáció felkutatásában a tiszteletbeli konzul édesapja, Bölcz István Balázs Béla-díjas, Pulitzer emlékdíjas újságíró, tanár nyújtott felbecsülhetetlen segítséget.

Az I. világháborút követő békeszerződés által meghúzott határok érzékenyen érintették a család életét, a délvidéki Zombory-birtokok mind a határ túloldalára kerültek, a család számára egyetlen otthonként a budapesti lakás maradt.

Zombory felesége, Scossa Piroska 1889. március 21-én született Szabadkán. Házasságuk a harmincas években válással végződött, ennek okai máig homályban maradtak. Piroska három testvére közül legfiatalabb húga, Scossa Leonie, második férje később Enrique Hayton, Argentína magyarországi főkonzulja volt, aki kisebb-nagyobb megszakításokkal a két világháború között szolgált Budapesten. Ennek a családi kapcsolatnak köszönhetően Piroska 1947-ben Argentínába távozott István fiával és Mercedes lányával. Soha többet nem tért vissza Európába, Buenos Airesben halt meg 1967. augusztus 25-én.

Lányuk, Zombory Mercedes 1910. szeptember 17-én született Szabadkán. Iskoláit a Sacré Coeur-ben végezte, majd a Góth házaspár² tanítványaként a Vígszínházban kezdte pályafutását. 1930-ban a Magyar Színházban, egy évvel később a Belvárosi Színházban szerepelt, majd visszavonult a színpadtól. Rövid pályafutását ugyanakkor számos siker kísérte, a Budai Napló 1928-ban megjelent cikkében egy szép karrier előtt álló színésznőként írt róla³. A rövid hír szerint: *„Új tehetség mutatkozott be a Vígszínház legfrissebb újdonságában: a „Bölcsődal” című vígjátékban. A kiváló művésznő, aki előkelő családnak gyermeke, leánya lévén a Széchenyi fürdő nobilis igazgatójának, Zombory Istvánnak, először lépett ez alkalommal színpadra s kiforrott játéktudásával, finom szépségével, kellemes megjelenésével teljesen meghódította a közönséget. Rendkívüli tehetség: pompás beszéde, színpadi mozgása, fiatalságának lendülete, decens színjátészó plasztikája nagy jövőt biztosítanak számára.”*

Egyetlen magyar filmről tudunk, amelyben ő is szerepelt, ez az 1929-ben Gaál Béla rendezésében készült *Csak egy kislány van a világon* című némafilm, amelyben Kertessy Ella szerepét játszotta. Zombory Mercedes 1931 októberében férjhez ment Barta László részvénytársasági igazgatóhoz, Bécsben éltek, gyermekük nem született. Házasságáról a korabeli bulvársajtó is hírt adott, a Magyarország c. lap szerint az ünnepelt színésznő esküvői tanúja Heltai Jenő, a Belvárosi Színház igazgatója volt.⁴ Férje, akitől 1935-ben elvált, két évvel később meg is halt. Mercedes 1939-ben *Menekülő szavak* címmel verseskötetet jelentett meg, majd 1944-ben a szovjetek elől Németországba menekült. 1947 közepén innen utazott Argentínába, szabályos útlevéllel, amelyet István testvére szerzett neki Magyarországon. Egyedül élt, Buenos Airesben halt meg 1991. augusztus 9-én.

Zombory István második gyermeke, László 1912. július 1-én született. Élettörténete döntően ismeretlen. Feleségével, Diener Etelkával Szegeden éltek. Lászlóról az utolsó hiteles információ az ötvenes években írott személyes levele, amelyet Argentínába küldött. Ez a küldemény, mivel a posta

² Góth Sándor és Góthné Kertész Ella, a korszak elismert művészházaspárja által működtetett színitánoda

³ Budai Napló, 1928. november 18. XXV. évfolyam, 929. szám, 2. oldal

⁴ *Magyarország*, 1931. február. 13. XXXVIII. évfolyam, 35. szám, 9. oldal

erősen cenzúrázott volt, némi kódolással azt tartalmazta, hogy írója emigrálni akar Magyarországról. További sorsáról nem tudunk semmit, disszidálási kísérlete minden bizonnyal sikertelen volt. Szegeden maradt felesége és 1942-ben született lánya, Mária Valéria sokáig azt hitték, László sikeresen megérkezett Argentínába. A kinti ismerősökkel történt érdeklődő levélváltást követően nyilvánvalóvá vált, hogy a családfő sosem jutott el Dél-Amerikába. Unokái, Zsolt és Kinga családjaikkal együtt jelenleg is az Egyesült Államokban élnek.

Harmadik gyermeke, István fia 1918. január 11-én született. Ő két évet járt a budapesti Piarista Gimnáziumban, az 5. és a 6. osztályt, ahonnan azonban évközben eltanácsolták, így ezt a félbemaradt tanévet már magántanulónként fejezte be. A következő két tanévet a gödöllői premontrei rend iskolájában végezte el, majd tanulmányainak utolsó négy évét Budapesten fejezte be a Szent István Reálgimnáziumban. Itt érettségizett 1936 júniusában. Ugyanezen év decemberétől 1937 februárjáig Villach-ba utazott, saját elmondása szerint azért, hogy német nyelvtudását fejlessze. Időközben kereskedelmi szaktanfolyamot végzett, majd jogi tanulmányokba kezdett és ezt másfél évig folytatta is. Egzisztenciális nehézségek miatt a tanulás helyett 1938 közepétől egy éven át az Első Magyar Gyapjúmosó és Finomposztógyár Részvénytársaságnál vállalt munkát, majd átkerült az Első Magyar Kenderfonóhoz.

Jogi tanulmányait végleg abbahagyta, feladta azt az álmát, hogy a Nemzeti Bankban dolgozhasson, ahol nagybátyja, Scossa Géza igazgatóhelyettes volt. (A nagybácsi nevét a nemzeti bank értékeinek háborús megóvását célzó álcázott ingatlanvétele révén őrzik a történelmi emlékezet a várnegyedbe tervezett pincerendszer kapcsán.)⁵

Textilipari szakmai pályáján haladva, 1942–43-ra a cég budapesti központi irodájának műszaki cégvezetője lett. Budapest szovjet megszállása után, egy dunai átkeléskor a szovjet katonák elfogták és hadifogolyként egy kaszárnyába vitték, ahonnan néhány hét után a szennyvízcsatornán keresztül sikerült megszöknie. 1945-ben Kispéteri Péter nevű barátjával rövid ideig üzleti vállalkozásba fogtak, azonban István 1947-ben az ország elhagyása mellett döntött, és egy Antwerpenből induló hajóval 1947. december 6-án érkezett Argentínába. Az emigrációban két fia született: István 1955-ben, Tamás 1956-ban. A tiszteletbeli konzul unokája, Zombory István három leánygyermekével jelenleg is Argentínában él, a 90-es évektől gyűjti a családtörténeti dokumentumokat. Tamás 1996-ban visszatért Magyarországra, neki négy leánygyermek született. Édesapjuk, Zombory István 2004-ben, 86 éves korában hunyt el.

A konzul

Budapest Főváros Tanácsa még az I. világháború utolsó hónapjaiban bízta meg Zombory Istvánt azzal, hogy igazgatóként vezesse a Széchenyi fürdőt. Erre a pozícióra a Tanács hivatalosan 1918. május 27-én választotta meg. Fürdőigazgatói feladatainak ellátása mellett, kiváló angol és spanyol

⁵ <https://www.vgfszaklap.hu/lapszamok/2011/december/2174-rejtelyes-ovohely-a-budai-varban>

nyelvtudását számos alkalommal kamatoztatta az üzleti életben, talán éppen ezért, hat évvel később, 1924. január 31-én az igazságügyi miniszter Zombory Istvánt spanyol nyelvű állandó és hiteles tolmácsként kinevezte a Budapesti Törvényszékhez.

Feltételezhetően spanyol nyelvismerete, társadalmi státusza okán került a salvadori hatóságok látóterébe mint potenciális tiszteletbeli konzul, de a kutatás során erre vonatkozó részletes adat nem merült fel.

A dokumentumokból kiderült, Salvador mellett más országok is felkérték, hogy tiszteletbeli konzulként képviselje őket Magyarországon. Az egyik ilyen ország Kolumbia volt, ahonnan azonban még az első világháború előtt, 1914. március 31-én keresték meg azzal, hogy tiszteletbeli konzulként képviselje az országot Budapesten. Salvadori kinevezésével egy időben Ecuador is felkereste őt, hogy képviselje az országot mint tiszteletbeli konzul. A felkérések közül Zombory Salvadort választotta, a döntés indoka azonban homályban maradt.

Bár az eredeti salvadori kinevezési okmány nem áll rendelkezésre, szinte biztosra vehető, hogy tiszteletbeli konzuli megbízására 1925. március 3-tól került sor, a későbbi címjegyzékekben is ez a dátum szerepel. E tisztségével párhuzamosan volt fürdőigazgató és látta el továbbra is a törvényszéki spanyol tolmács feladatait. Tiszteletbeli konzuli tevékenységének dokumentálása rendkívül hiányos, munkájáról a hivatalos adatokon kívül csupán a családi visszaemlékezésekből és a család által megőrzött iratokból tudunk meg információkat. Ezekből kiderül, hogy a márciusi hivatalos kezdésig már történt egy levélváltás a salvadori kormánnyal: az ottani külügyminisztérium konzuli részlegének 1925. január 7-én kelt levelében tényként írnak arról, hogy Zombory István lesz az ország budapesti tiszteletbeli konzulja. A kiválasztás előzményeiről nincs ismeretünk. A március eleji kinevezéssel azonban még nem kezdte meg hivatalosan tiszteletbeli konzuli tevékenységét, mivel az igazságügyi miniszteri rendelet még nem engedélyezte működését.⁶ A megbízás kezdete 1925. március 28-án vált hivatalossá, akkor kapta meg a működési engedélyt a belügyminisztertől is.⁷ Ezzel megkezdődött majdnem másfél évtizedes tiszteletbeli konzuli működése.

Ebben a minőségében Zombory aktív tagja volt a Magyar Amerikai Kereskedelmi Kamarának, amely 1930. január 15-én beválasztotta őt az igazgatósági választmány tagjai közé. Hét évvel később pedig, 1937. október 9-ei közgyűlésén a Kamara Zombory Istvánt ellenőrré választotta. Ezenkívül a Magyar Külügyi Társaság tagságával is rendelkezett.

A korabeli budapesti címjegyzékek alapján látható, hogy tiszteletbeli konzuli tevékenységét az évek során több irodai címen végezte. Összesen három olyan irodai címről tudunk, amelyeket a képviselet

---

⁶ *Igazságügyi Közlöny*, XXXIV. évfolyam, 3. szám, 38. oldal

⁷ *Belügyi Közlöny*, XXX. évfolyam, 14. szám, 247. oldal

hivatalos székhelyének tekinthetünk. Az első a Széchenyi Fürdő, akkori nevén a Régi Artézi Fürdő, amelynek ebben az időben igazgatója is volt.⁸ A kutatás során egyértelművé vált, hogy a fürdő 1945 előtti irattára gyakorlatilag megsemmisült, a II. világháború utáni anyagokban pedig már nincs utalás Zombory István működésére. A korabeli adattárak szerint a konzuli képviselő székhelye 1938-ig az intézmény maradt.

A Fővárosi Közlöny korabeli lapszáma az egyetlen biztos pont: eszerint a főváros 1937. szeptember 1. napjával Zombory Istvánt nyugdíjazta fürdőigazgatói állásából.⁹ Az 1938-as tiszti címjegyzék¹⁰ szerint már új helyszínen, a Thököly út 85. szám alatt működik a salvadori misszió. Zombory itt nagyjából két évet tölthetett, ugyanis 1940-ben a tiszti címjegyzékben már egy újabb lakcím van a neve mellett, ez a Baross tér 6. számú ház, amely utolsóként adott otthont a tiszteletbeli konzul irodájának.¹¹ Zombory István társadalmi státusának presztízsére jellemző, hogy a budapesti telefonkönyvekben nyugdíjazását követően még hat éven át, egészen 1943-ig szerepelt neve mellett a rangos 'fürdőigazgató' megnevezés.¹²

Az akkori külügyi nyilvántartások adatainak elfogadása tényként ugyanakkor megtévesztő lehet, hiszen a kormányzat csupán évente frissítette a Budapesten működő külképviseletek címeit. Pontosabb képet kaphatunk az 1939 májusában készült budapesti telefonkönyv adatainak tanulmányozásával, amely szerint Zombory István már egy Baross téri ház lakójaként szerepel.¹³ Ez a székhely azonban még az előzőnél is rövidebb ideig működhetett irodaként, ugyanis a külügy 1941-es címtárában¹⁴ már El-Salvador mellett nincs jelölve tiszteletbeli konzul, ami azt jelenti, hogy 1940-ben szűnhetett meg véglegesen ez a megbízás. A történeti bizonytalanságot tovább növeli, hogy a rendelkezésre álló hivatalos iratok alapján 1939-ben Zombory már lemondott tisztségéről. Csupán annyi bizonyos, hogy 1940 szeptemberében már egy másik címen volt állandó lakóhelye.

Az iratokban azonban még több cím is szerepelt a neve mellett. Megjelenik a budapesti telefonkönyvben Zombory István fürdőigazgató neve mellett egy Baross tér 18. szám alatti ház címe is. Egy sok évvel későbbi leveléből, melyet László fia családjának írt, a pontos emelet és lakásszám is kiderül. Annyi biztos tehát, hogy ebbe a lakásba 1939 augusztusát, azaz a hivatalos iratokban található lemondási dátumot követő egy év múlva költözhetett be.

1939 nyarán Zombory István váratlanul lemondott a tiszteletbeli konzuli tisztségéről, amelyet ezután betöltetlennek nyilvánítottak. Legalábbis a hivatalos iratok szerint ez történt, a lemondás személyes okai máig ismeretlenek. Ezt alátámasztja az a spanyol nyelvű irat is, amelyet a salvadori

⁸ *Magyarország tiszti cím- és névtára*, XXXVIII. évfolyam, 27. oldal

⁹ *Fővárosi Közlöny*, 1939. január 10. L. évfolyam, 2. szám, 20. oldal

¹⁰ *Magyarország tiszti cím- és névtára*, XLVI. évfolyam, 40. oldal

¹¹ *Magyarország tiszti cím- és névtára*, XLVIII. évfolyam, 44. oldal

¹² A budapesti egységes hálózat (Budapest és környéke) betűrendes távbeszélő névsora, 1943. január, 604. oldal

¹³ A budapesti egységes hálózat (Budapest és környéke) betűrendes távbeszélő névsora, 1939. május, 487. oldal

¹⁴ *Magyarország tiszti cím- és névtára*, XLIX. évfolyam, 42. oldal

külügyminisztérium küldött 1939. július 19-én, ebben elfogadják a lemondást. Magyar források szerint viszont csak augusztusban kerül sor a lemondás formális elfogadására.

Zombory 1955. áprilisi keltezésű rövid önéletrajzában nem említi ezt a tényt, csupán a háború alatt végzett tiszteletbeli konzuli tevékenységéről értekezik. Itt arról ír, hogy tisztségének és leveleinek köszönhetően több zsidót is megmentett a koncentrációs táborokba való elhurcolástól, amiért később köszönőleveleket is kapott.

Lemondásának pontos körülményeiről nincsenek ismereteink, az viszont közel egyidejű történelmi adalék,¹⁵ hogy Salvador akkori irányítója, a diktátorként aposztrofált Martinez elnök 1939. július 30-án megtiltotta a Portland nevű, német lobogó alatt San Salvadorba érkező tengerjáró hajó ötven zsidó utasának partraszállását. A menekültek fejenként 500 dolláros vízumdíjat fizettek Amszterdamban és Budapesten, de vízumaikat érkezéskor a kikötői hatóságok hamisnak minősítették és a menekülteket visszaküldték Németországba. A Magyarországon készült belépési engedélyeket Zombory István állította ki.

A II. világháborút követő időszak teljesen megváltoztatta a korábbi konzul életét. Rokonai elmondásai alapján a háború utáni évtizedet Zombory István még Magyarországon, egy egyszobás lakásban töltötte, amit kiutaltak neki. (Ez a lakcím, amely a Baross tér 18. szám alatt található a 3. emeleten, már neve mellett szerepelt az 1940. szeptemberi budapesti címjegyzékben is.¹⁶) Ebből az időszakból munkásságáról, tevékenységéről nem sok információ derült ki, azonban tudható, hogy a korábbiakhoz képest jóval szerényebb körülmények között élt.

Családjának több tagja is elhagyta az országot a világháború miatt, köztük István fia is. Az egykori fürdőigazgató és tiszteletbeli konzul itthon maradt barátai Zombory egyre rosszabb szellemi állapotáról számoltak be fiának, aki úgy döntött, hogy apját kiviszi magához Argentínába. Erre csak az 1950-es évek közepén nyílt lehetőség. Zombory István 91 éves korában, 1964. január 24-én halt meg az argentin fővárosban.

Tiszteletbeli konzulok a két világháború között

A nemzetközi együttműködés talán legrégebbi intézményrendszere hazánkban 1920-tól jelenik meg a külügyi szolgálat rendszerében.¹⁷ A két világháború között hivatásos konzul által vezetett magyar konzulátus 1921-ben öt volt a világon, két évtizeddel később, 1941-ben már huszonegy. Tiszteletbeli konzul 1921-ben szintén öt működött, míg 1941-ben számuk ötvennyolcra emelkedett. A magyar konzulátusok száma 1937-ben érte el a legmagasabb számot, ekkor 106 magyar konzuli hivatal működött: 17 hivatásos és 89 tiszteletbeli konzul vezetésével. Említésre méltóan magas volt

¹⁵ <http://histclo.com/essay/war/ww2/hol/holc-sal.html> (letöltés ideje: 2018. 05. 08.)

¹⁶ A budapesti egységes hálózat (Budapest és környéke) betűrendes távbeszélő névsora, 1940. szeptember, 529. oldal

¹⁷ Tiszteletbeli konzuli intézményrendszer vonatkozású, angol és magyar nyelvű cikkgyűjtemény, 3. o. KKM Budapest 2018.

a tiszteletbeli konzuljaink aránya Ázsiában és Latin-Amerikában. A második világháborút követően, egy 50-es évekbeli tiltó jogszabály miatt (1950. évi 8. tvr.) – szovjet minta alapján – nem működhetett tovább a tiszteletbeli konzuli intézmény.

A két világháború között Salvadorban is volt magyar konzuli képviselet. Egy ideig az Amerikai Egyesült Államok látta el a képviseletet, majd 1936. szeptember 15-től egy német állampolgár, Wilhelm von Hundelshausen töltötte be a magyar tiszteletbeli konzuli posztot.¹⁸ Működését 1936. november 7-én kezdte meg.¹⁹ Történeti források²⁰ az állami tulajdonú Banco Hipotecario (Jelzálogbank) igazgatóját ugyanakkor nem magyar, hanem német tiszteletbeli konzulként azonosítják, és a náci Németország támogatójaként, Hitler feltétlen csodálójaként jellemzik. 1940. július 13-án Hundelshausent a magyar kormány felmentette a szolgálat alól,²¹ további sorsa ismeretlen.

A konzuli kapcsolatok nemzetközi szabályozását az ENSZ norvég főtítkára, Trygve Halvdan Lie 1949-ben javasolta a közgyűlésnek. Az egyezménytervezet kidolgozását az ENSZ Nemzetközi Jogi Bizottsága 1955-ben kezdte meg és 1961-re készítette el. A Konzuli Kapcsolatokról szóló Bécsi Egyezményt 1963. április 24-én, 48 állam aláírásával fogadták el. A Magyar Népköztársaság *csatlakozási* okiratának letétele 1987. június 19-én történt meg, a szabályozást hazánkban az 1987. évi 13. törvényerejű rendelettel hirdették ki. Az univerzális jogszabály alapján az első országos hatáskörrel működő tiszteletbeli konzul Macario Aparicio Burgoa volt Bolívia képviseletében. A rendszerváltás után Sri Lanka részéről Dr. Padma Gannoruwa főkonzul volt az első külföldi tiszteletbeli konzuli tisztviselő, a testület napjainkra közel hatvan főt számlál.

---

¹⁸ *Külvügyi Közlöny*, 1937. január 31. XVII. évfolyam, 1. szám, 2. oldal

¹⁹ A konzulátus irodájának címe: San Salvador, 2a Avenida Sur 46, bejegyzett sürgőnycíme pedig EXUNG

²⁰ <http://www.jewishvirtuallibrary.org/el-salvador-virtual-jewish-history-tour> (letöltés ideje: 2018.május 8.)

²¹ *Külvügyi Közlöny*, 1940. július 25. XX. évfolyam, 5. szám, 67. oldal